

Ἄττικὸν Θέατρον: «Ὅταν ἀγαποῦμε» σύγχρονον κοινικὸν δράμα εἰς πράξεις 3 ὑπὸ Ἡλ. Βουτιερίδη.

Ο νεαρός πλουτοκράτης Πάνος, νεανίας προφανῶς ἀβουλικὸς καὶ παρορμητικὸς (impulsif), κατέκτησε τὴν καρδίαν καὶ τὴν τιμὴν τῆς Βαρβάρας, κόρης ἐντίμου πτωχικῆς οἰκογενείας, ἀλλ' ὁ πατήρ του προορίζει εἰς αὐτὸν νύμφην πλουσίαν, ἀπειλῶν αὐτὸν ἐν περιπτώσει παρακοῆς δι' ἀποκηρύξεως. Ἡ Βαρβάρα ἢ ὅποια ἀφ' ἐτέρου ἀπορρίπτει τὴν περὶ γάμου πρότασιν εὐπόρου καὶ ἐντίμου δικηγόρου, παρακινεῖ τὸν Πάνον νὰ παρίδῃ τὴν πατρικὴν ἀπειλὴν καὶ νὰ προσέλθῃ πτωχὸς πρὸς αὐτὴν πτωχὴν, ἀλλ' ἐπιτυγχάνει παρὰ τοῦ ἀβουλικοῦ τούτου ἀπλῶς τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θέλει προσπαθῆσαι νὰ μεταπίσῃ τὸν πατέρα του. Ὁ πατήρ παραμένει ἀμετάπειστος καὶ ὁ Πάνος ἐπανερχεται πλήρης ὀργῆς, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθόσον ἐπιστολὴ ἀνώνυμος ἀπεκάλυψε τὴν προϋπάρχουσαν ἐρωτικὴν σχέσιν εἰς τὴν ἐπίδοξον νύμφην. Ποῖος ἔγραψε τὸ «ἄτιμο γράμμα»; Ἡ ἀνωνυμογράφος εἶνε αὕτη ἢ Βαρβάρα; ὁ Πάνος, ὁ παρορμητικὸς Πάνος, εὐθύς ὡς πληροφορεῖται τοῦτο παρ' αὐτῆς τῆς ἰδίας, ἐξάγει περιίστοφον καὶ πυροβολεῖ κατ' αὐτῆς. Πρόκειται ἤδη νὰ δικασθῇ, καὶ ἡ Βαρβάρα ἀγωνίζεται ὑπερανθρώπως διὰ νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην τῶν ἀνθρώπων, ἀπὸ τὴν ἐκδίκησιν τοῦ ἀδελφοῦ. Ὁ ἀδελφὸς οὗτος τιμωτάτος καὶ φιλοτιμωτάτος νέος ἀπορρίπτει μετ' ἀγανακτήσεως τὰς συνδιαλλακτικὰς προτάσεις τοῦ πατρὸς τοῦ Πάνου, προβλέπων δὲ ὅτι ὁ Πάνος μολαταῦτα θ' ἀθωωθῇ, ἐτοιμάζεται νὰ τὸν φωνεύσῃ. Μία ἀδελφικὴ σκηνὴ πράγματι δυνατὴ καὶ ὠραία σώζει τούτον. Ὁ ἔχων ἐπίσης ἰσχυρὸν ἐν ἑαυτῷ τὸ ἀδελφικὸν φίλτρον καὶ τὸν καθόλου ἀνθρώπινον ἔλεον ὅσῳ καὶ τὴν ιδέαν τῆς τιμῆς, δὲν φονεύει ἐκεῖνον διὰ τὸν ὅποιον πλημμυρεῖ ἀπὸ ἀγάπην ἢ καρδίαν τῆς ἀδελφῆς του, ἀλλ' ὁμως ἀπέρχεται ξένος εἰς τὴν ξένην. Ὁ Πάνος ἀθωοῦται καὶ μετὰ ἓνα μῆνα ἐπισκέπτεται τὴν Βαρβάραν. Θέλει νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτῆς συγγνώμην, ἀλλ' ἰδίως, φαίνεται, θέλει κάποιαν τόνωσιν τῆς ἀβουλίας του, κάποιαν ἐνθάρρυνσιν ὅπως ἀποπειραθῇ ν' ἀντιπαλαίσῃ κατὰ τῆς πατρικῆς βουλήσεως. Ἡ Βαρβάρα εὐρισκομένη πρὸ μετανοίας ὑπὸ αἴρεσιν καὶ προθεσίαν τὸν ἀποπέμπει καὶ ἀποφασίζει ν' ἀπέλθῃ μετὰ τῆς μητρὸς τῆς πρὸς συνάντησιν τοῦ ἀδελφοῦ εἰς τὴν ξένην. Καὶ τότε ἐμφανίζεται τὸ ἐκ τῶν προσώπων τοῦ δράματος ἀγαπῶν περισσότερο βεβαίως τοῦ ἀδελφοῦ, περισσότερο ἴσως τῆς Βαρβάρας, πάντως περισσότερο τοῦ Πάνου, ὁ εὐπορὸς δικηγόρος ὁ ἐν ἀρχῇ ἀπορριφθεὶς ὑπερακοντίζων τὸν ἥρωα τοῦ

Δουμᾶ Υἱοῦ εἰς τὴν Διονυσίαν ἐπιμένει νὰ νυμφευθῇ τὴν παρ' ἄλλου ἀτιμασθεῖσαν καὶ ἐν γαστρὶ ἴσω ἔχουσαν. Ὁ Πάνος ἐπανερχόμενος, ζηλοτυπεῖ διὰ τὴν παρουσίαν του καὶ καθίσταται ἐπιμονώτερος παρὰ τὴ Βαρβάρα· αὕτη, —διότι φρονεῖ πράγματι ὅτι ὁ πρὸ αὐτῆν ἐνθουσιασμός του εἶνε αὐθις παροδικὸς ἢ διότι ἐνεποίησεν εἰς αὐτὴν ἰδιάζουσαν ὅλως αἰσθησιν ἢ εὐγένεια ἀλλὰ καὶ ἡ ἰσχύς τῆς ψυχῆς τοῦ ἐπίδοξου μνηστῆρος; —ἐπιμένει εἰς τὴν ἀποπομπὴν τοῦ Πάνου. Τότε οὗτος ἐξαλλος γενόμενος, διὰ ψαλλίδος τῆ ὁποῖαν εὐρίσκει ἐκεῖ που πρόχειρον φονεύει αὐθις παρορμητικὸς τὸν οὐχὶ ἀπλῶς κατ' ἐμὲ νομιζόμενον ἀντίζηλον. Ἡ πρᾶξις του αὕτη προφανῶς τὸν ἀποκαθιστᾷ εἰς ἀκέραιον ἐν τῇ ἐκτιμῇ τῆς γυναικὸς· τὸν ἀποδεικνύει εἰς αὐτὴν ἰσχυρὸν καὶ ἀγαπῶντα ὡς αὐτὴν. Ἡ Βαρβάρα ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης δὲν σκέπτεται ἢ πῶς νὰ τὸν σώσῃ, καὶ ἐν ὑπερτάτῃ ἐθελόθυσιᾳ ὑποκαθιστᾷ τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἐνοχὴν εἰς τὴν ἐνοχὴν τούτου· δηλοῖ ὅτι αὕτη διέπραξε τὸν φόνον.

Τὸ ὅλον ἔργον εἶνε μετὰ πολλῆς ψυχολογικῆς καὶ ἠθογραφικῆς δυνάμεως γραμμένον, τεχνικώτατα ἀπὸ σκηνικῆς ἀπόψεως διεσκευασμένον καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε καίτοι ἡ πρώτη πρᾶξις τελειώνει μ' ἓνα οἰονεῖ φόνον, τὸ ἔργον δὲν φαίνεται χαλαρούμενον εἰς ἐντασιν κατὰ τὰς δύο ὑπολοίπους πράξεις. Ἡ σκηνὴ ἰδίως τῆς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ ἀπορρίψεως τοῦ τιμήματος τῆς ἀδελφικῆς τιμῆς, αἱ μεταξὺ ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς τοιαῦται καὶ ἡ τελικὴ μεταξὺ Βαρβάρας καὶ Πάνου εἶνε ἡκιστα συνήθους δυνάμεως. Ὁ τύπος ἀφ' ἐτέρου τοῦ πλουτοκράτου πατρὸς καὶ ἡ ὅλη ψυχολογία του ὡς καὶ ὁ τύπος τοῦ μεσάζοντος μὲ τὸ ἀζημιώτου αὐτοῦ φίλου ὅπως ἐπέλθῃ συμβιβασμός διὰ χρημάτων εἶνε λίαν ἐπιτυχεῖς. Ἴσως ὑπεράγαν μονόπλευρος καὶ δι' αὐτὸ ὑπερβολικὸς, — ἀφοῦ ἰδίως φαίνεται τόσῳ πολὺ συμμεριζόμενος τὰς σκέψεις του ὁ συγγραφεύς, — εἶνε ὁ τύπος τοῦ ἐτέρου φίλου, τοῦ ἐκτοξευόντος ἀρθογραφικούς μύθρους κατὰ τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἴσως περιιττῆ ἢ ἀπόπειρα τοῦ πατρὸς ὅπως μετὰ τὴν ἀθώωσιν τοῦ υἱοῦ του προσφέρει χρήματα εἰς τὴν ἀδικηθεῖσαν ὁ χαρακτὴρ τῆς Βαρβάρας εἶνε ἡδη πλήρως γνωστός ὥστε νὰ μὴν ἔχῃ ἀνάγκην τῆς ἐπιδειξέως ταύτης. Τέλος ἀποτελεῖ ἴσως ποιᾶν τινα ἀντίφασιν τὸ ὅτι ἡ Βαρβάρα ἢ ἀδιοφοροῦσα τελειῶς διὰ τὴν κοινωνίαν ὅσον ἀφορᾷ ἑαυτὴν καὶ τὸν Πάνον, λαμβάνει αὐτὴν τόσῳ πολὺ ὑπ' ὄψει διὰ τὸν εὐπόρον δικηγόρον ὅταν οὗτος προτείνῃ εἰς αὐτὴν νὰ γίνῃ σύγγυός του.

Ἄλλὰ ταῦτα εἶνε ἐλάχισται λεπτομέρειαι ἀπέναντι τοῦ ὅλου τὸ ὅποιον εἶνε τόσῳ καλόν. Τὸ ἔργον ἐξετελεσθῆ μετὰ πολλῆς δυνάμεως ὑπὸ τοῦ θιάσου τῆς Δεσποινίδος Μαρίκας Κοτοπούλης ἢ ἐκλεκτῆ καλλιτέχνιδι διέπλασεν ἓνα ἀκόμη δυνατὸν ῥόλον ὁ κ. Ν. Παπαγεωργίου ὡς Πάνος ὑπῆρξεν αὐτόχρημα τὸ κυβερνώμενον ὑπὸ ἀντιθέτων ῥοπῶν ὄν, τὸ σαλευνόμενον μεταξὺ ἀδρανείας καὶ πράξεων ὅποιοι εἶνε δύο φόνοι· ὁ κ. Λούης, ὡς ἀδελφός, λαϊκός, ἀληθινός καὶ πολὺ δυνατός· χαρακτηριστικώτατοι οἱ κ. κ. Μαρίκος καὶ Περίδης· καὶ λίαν συμπαθῆς ὡς εὐπόρος δικηγόρος ὁ κ. Μυράτ.